

מראי מקומות - פסחים מה:

א. קשיין אהדדי

פירש המהר"ם חלאוה (בעמוד א') שאין כוונת הגמרא להקשות הברייתות אהדדי, שהרי מחלוקת תנאים היא, וכפי שאנו מוצאים בכל הש"ס, אלא כוונת הגמרא להקשות, שמאחר והם חולקים זה על זה כמי מהן עושים. [ולפי"ז יש להבין את דברי רב יוסף שאמר תנאי שקלת מעלמא].

ב. סמי קילתא מקמי חמירתא

כתב הצ"ח שלענין איסורים דאורייתא הולכים לחומרא, ולענין איסורים דרבנן לקולא, ואם כן היה אפשר ליישב את ב' המימרות של שמואל, ולחלק בין אם כבר ביטל, שהחיוב לבער הוא רק מדרבנן שמקלים, ובין מקום שלא ביטל, שהחיוב לבער הוא מן התורה. אבל את הברייתות אי אפשר ליישב בכך, שהרי כתוב שעובר, ועל כרחך גם בראשונה מדובר בלא ביטל, שדוחק לומר שעובר הכוונה מדרבנן.

ג. הפת שעפשה חייב לבער מפני שראוי

לשוחקה ולחמע בה כמה עיסות אחרות

פירש רבינו דוד, שאף על פי שעפשה ונפסלה מאכילת אדם חייב לבער, שלא תאמר שהיא כנבלה שאינה ראויה לגר וממילא מותרת, אלא כיון שהיא ראויה לחמע בה כמה עיסות אף שאינה ראויה לאכילה, חייב לבער, והוא מדין שאור, שאף שאינו ראוי לאכילה, כיון שראוי לחמץ בו אחרים, עוברים עליו בבל יראה ובל ימצא, ואם אכלו חייב כרת.

ד. תרצת בכזית פחות מכזית מי תרצת

פירש המהר"ם חלאוה, תירצת כזית, שאנו רואים שנחלקו בה, אבל פחות מכזית לא תירצת, שבשלמא לרשב"א הסובר שאפילו בכזית כל שאין דעתו לאכלה מבטל, יש לומר שגם בפחות מכזית, אפילו אם דעתו עליה, בטלה היא, משום שאינו חשוב כלל. אבל לת"ק, יש לומר שדוקא בכזית חייב בכל מקום, אבל בפחות מכזית, אף אם דעתו עלי מנין שיתחייב.

ה. דזימנין דכניש להו ונפלי גבי הדדי

הקשה השפת אמת, שהרי אמרו לעיל (י) פירוין ממילא בטלי, ומדוע לא נחשוש שפעמים יתאספו יחד. והיינו משום שאף אם יתאספו מה בכך, הרי הם בטלים מעצמם מתחילה, ואף שלאחר מכן יצטרפו לכזית הם בביטולם עומדים, ואם כן מדוע חששו כאן. וביאר, שיש לחלק בין פירווי פת, שאכן הם בטלים לגמרי, ואין חוששים שמא אח"כ יצטרפו לכזית, לבין פירווי בצק, שהואיל ויכולין להצטרף לעשות מהם פת, לא בטלו, וכאן מדובר בפירווי בצק בדומה לעריבה.

ו. תנו רבנן הפת שעפשה ונפסלה מלאכול לאדם

והכלב יכול לאוכלה מטמאה טומאת אוכלין בכביצה וכו' כתב המאירי, שאף שדבר שאינו ראוי לאכילת אדם אינו מקבל טומאה, מכל מקום ברייתא זו סוברת שהנותן טעם לפגם אסור, ואין אומרים שאינה ראויה לגר אינה חשובה נבלה אלא בסרוחה מתחילה, אבל כל שחל עליו שם איסור נבלה מתחילה, לא פקע ממנו עד שתעשה כעפר. אבל להלכה שנותן טעם לפגם מותר, אף בנפסלה מלאכול לאדם כבר אינה יורדת לטומאה, אבל אם כבר קיבלה טומאה, לא פקעה הטומאה עד שנפסל מאכילת כלב.

ז. אבל נתן לתוכה עורות אפילו תוך

שלשה יום אין חייב לבער

כתב המאירי שזהו משום שתיכף שנתן הקמח עם העורות, נפסלה אף לכלב. ומה שסוברים חכמים שתוך ג' ימים חייב לבער ביאר הדבר שמואל על פי דברי המגן אברהם (תמ"ב, ב) שמדובר בנוקשה על ידי תערובת, ולפי זה יש לומר שנחלקו רבי נתן ורבנן בפלוגתת ר"א ורבנן בריש הפרק, האם יש דין ביעור בנוקשה על ידי תערובת (לפירוש הר"ן ומהרש"ל שם).